

ΟΙ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΑΙ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Ο ΓΥΙΟΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟΥ ΤΟΥ ΜΩΡΗΑ

Πώς έ 'Ιωάννης Θεοδ. Κολοκοτρώνης άνωμάσθη «Γενναίος». Μιά άμιλλα πάλληλακριας. 'Ο γυιός τεύ Γέρου στέ Κάστρε της Καρύταινας. 'Ο Γενναίος στην Αύλη τεύ 'Οθωνος. Τέ ταξείδι στές Μυκήνας. 'Ο Γενναίος... άρχαίολόγος! Τέ πειράγματα της 'Αραλίας. 'Ο Γενναίος ίστεριογράφος!... 'Ο γαρτεν τεύ μέ την ώραία Σουλιάτισσα. 'Ο Γενναίος Κολοκοτρώνης και τε κίνημα τεύ Παπουλάκου. 'Ο Γενναίος πρωθυπουργός. 'Η έξωσις τεύ 'Οθωνος. κ.τ.λ.

Γιά τε Θεόδωρο Κολοκοτρώνη, τόν άθάνατο Γέρο τεύ Μωρηά, έχουν γραφεί πολλά. Γιά τε γυίο τεύ τόν, τόν άξιο Γ ε γ ν α ί ο, ό κόμος δέν ξερεί σχεδόν τίποτε. Θα χαράξουμε έδω σύντομα τε βιογραφία του :

Τό πραγματικό του όνομα ήταν 'Ιωάννης. Τό παρατσούκλι «Γενναίος» τεύ τώδωσαν, μέ μιά φωνή, τά πάλληλαρία, όταν μπροστά σόν πατέρα του και σ' όλο τε στρατό, σέ όρα κρίσιμης μάχης, έσφαξε έναν πελώριο 'Αράπη. 'Ηταν τότε μόλις 18 έτών. Και τό τιμητικό παρατσούκλι τούμνε σ' όλη του τε ζωή.

Στά 1822 ό Γενναίος Κολοκοτρώνης έξεστράτευσε στή Δυτική 'Ελλάδα από τό Μαυροκοδάτο, κ' έφτασε ως στέ Πέτα. 'Αλλ' έπειθε παρουσιάστηκε άνάγκη ένσυχύσεως στέ Μωρηά, ό πατέρας του τόν άνέκλεισε γρήγορα κοντά του, προτού προφτάση νά δείξη τις στρατηγικές του ικανότητες και νά δοξασθή, όπως επιθυμούσε...

'Από τότε παρακολουθούσε τόν πατέρα του και καμιά φορά μάλιστα τόν άνταχαιτούσε στην άρχή. 'Άλλοτε πάλι τόν έστέλει, επί κεφαλής σώματος, νά παραφυλάξη και χτυπήσει περαστικούς 'Εύρους. 'Ο ίδιος ό Γενναίος διαγότανε στέ συγγραφία τόν «Παραλληλον Βιον», 'Αναστ. Γούδα, τό άκόλουθο έπιστόδιο :

«Είχαμε τότε φιλότιμο, είχαμε πολύ φιλότιμο. Ουμιάμα μιá φορά ό Γέρος είχε διατάξει νά μην άνοίξουμε πόλεμο ως νάρθουν κ' άλλα στρατεύματα. Έγώ δέν τόν άκουσα και κατέβηκα σόν κάμιο κ' άναρα τη φωτιά. 'Αμα τό είδε αυτό ό μακροήτης ό Μήτρος

ό Μελετόπουλος, κατέβηκε κ' αυτό από τ' άλλο μέρος κ' ό πόλεμος έγινε γενικό. Τό βλέπει ό Γέρος και δέν τού άρεσε, γιατί φοβήθηκε μήπως χαλαστούμε χωρίς όφελος. Στέλνει λοιπόν και μοί φωνάζει νά πάρο. Έγώ δέν τόν άκουσα. Στέλνει τότε και φωνάζει τε Μήτρο και τόν παρακαλεί νά πάψη και νά μην άκολουθή ό τι κάμνει έγώ. 'Ο Μήτρος αποκρίνεται :

«Νά πάψη πρώτα ό Γενναίος τη φωτιά και τότε πάω κ' έγώ!»

» Μά έγώ δέν έπαφα. 'Ο Γέρος ξαναστέλνει πάλι στέ Μελετόπουλο και τόν παρακαλεί σάν παιδί του, νά μη τού χαλάσει και τώρα τε γατηρή, αφού ποτέ δέν τού τό χάλασε ως τά τώρα. 'Ο Μελετόπουλος λέει σόν άπεσταλμένο :

«Τό Γέρο τόν σέβουμα και τόν αγαπώ σάν πατέρα μου, αλλ' άν δέν φήγη ό Γενναίος από τόν πόλεμο, έγώ δέν φεύγω! Θα πολεμήσω!...»

»Κι' έτσι εξακολούθησε κ' αυτός όσες όρες κ' έγώ τόν πόλεμο.

Στά 1827 ό Γενναίος Κολοκοτρώνης επιδόθηκε τε παλιό Κάστρο της Καρύταινας, έχτισε μέσα τρεις στρατώνες και τις χρειαζόμενες στέγες, έστησε κανόνα στούς πύργους του, έβαλε γύρω σκοπούς και περιμενε τε στρατεύμα τεύ φοβερού 'Ημραήμ. Έχε δώσει διαταγές στούς σκοπούς, μόλις ίδούν τόν έχθρό, ν' άνάφουν φωτιές στες κορυφές γιά νά δώσουν είδησι στέ Κάστρο...

Μέσα στέ ιστορικό αυτό φρούρι είχαν συγκεντρωθεί πολλά γυναικόπαιδα από διάφορα μέρη της Πελοποννήσου και σημαντικές περιουσίες σε χρήματα και πολύτιμα πράγματα. Κι' ό 'Ημραήμ δέν πήγε νά χτυπήσθε τό Κάστρο της Καρύταινας, τό όποιο όστόσο εχρησίμευε ως άσυλο και συγκεντρωτικό στρατόπεδο στην κρίσιμωτάτη έκείνη περίοδο τεύ 'Αγώνος.

'Όταν έκινδύνευε ή 'Ανατολική 'Ελλάς και κυρίως ή 'Ακρόπολις, ό Γενναίος έξεστράτευσε μέ 1500 Μωραίτες, έτέθη στες διαταγές τεύ άρχιστρατήγου Καραϊσκάκη κ' έλαβε μέρος στες τελευταίες μάχες, στην 'Αττική. Μετά την καταστροφή που έγινε στέ Φάληρο και τό θάνατο τεύ Καραϊσκάκη, ό Γενναίος γύρισε στην Πελοπόννησο. Στον καιρό της Κυβερνήσεως τεύ Καποδίστρια, ό Γενναίος ήταν σύμμαχος μέ τά πολιτικά φρονήματα τεύ πατέρα του, και μετά τόν τραγικό θάνατο τεύ Κυβερνήτη, ό Γενναίος Κολοκοτρώνης ήταν ό σπουδαιότερος άντίπαλος τόν λεγόμενων τότε ά ν τ ι κ υ β ε ρ η τ ι κ ώ ν. 'Ο 'Αγγλος Φιντλάϊν γράφει γι' αυτόν, ότι είχε περισσότερο στρατιωτική γενναίότητα από τόν πατέρα του, λιγώτερο όμως πολιτική περσοκεια.

Στέ διάστημα της 'Αντιβασιλείας, ό Βασιφολ καταδιώκει τόν Γενναίο και διαρκώς τόν επιτρούθεισεν, αλλά δέν έσκέφτηκαν και νά τόν στείλουν στην καριανόνα, όπως παρά λίγο νά τόν κάνουν γιά τό Γέρο τεύ Μωρηά. 'Όταν ό Βασιλεύς 'Οθων ένηλικιώθη κ' έσχμάτισε την Αύλη του, έπροβόησε τεύ Γενναίο Κολοκοτρώνη σέ συνταγματάρχη και τόν έπηρε ήσασπή του.

Σ' ένα βιβλιόρακι τεύ Πατριώτου ιστοριοφίλοφου Χ. Π. Κορούλλου «Πεζοπορία από Πατρών εις Σπάρτην», υπάρχει τό άκόλουθο ανέκδοτο :

'Ο Βασιλεύς 'Οθων είχε διοχθεί πειά από την 'Ελλάδα και ό Γενναίος Κολοκοτρώνης, ταξείδειοντας κάποτε μέ τό βατόρο, διαηγήθηκε στούς ταξείδιώτες του τό έξής έπιστόδιο :

«'Όταν ό Βασιλεύς μέ τη Βασιλίτσα και την άκολουθία τους, έζαναν την πρώτη περιουσία τους στέ Μωρηά, φτάνοντας σ' 'Ανάπλι, ή' εκάλεσε ό 'Οθων και μοί ειτε :

«Πρέπει νά έπισκεφθούμε και τας Μυκήνας, γύρω Κολοκοτρώνη. Σεις που γνωρίζετε τόν τόπο, παρακαλώ, νά φροντισίτε τά της εκδρομής μας. Νά πάω αύριο... Γνωρίζετε την τοποθεσία :

«Μυκήνας, είπατε, Μεγαλειώτατε!... Μάλιστα, θα φροντίσω!»

»Κατέβηκα στην πλατεία και έφερα γύρω, ρωτώντας τούς 'Αναπλιώτες νά μοι πουν ποθ βρίσκονται αυτές ή Μ υ κ η ν ε ς, Κανένας όμως δέν ήξερε νά με κατατοπίσει.

— Αυτό τό όνομα τ' άκούμε πρώτη φορά, μοι έλεγον... Τί τόπος είναι αυτός ;

'Απελιπομένος, ξεκινώ νύχτα γιά τό κοντινότερο χωριό. Στέ όρομο άπάντηρα και τσοπάνηδες :

— Έλάτε δια, μοι έπατριώτες : Πέστε μου πουθε βρίσκειται έδω ένα μέρος, που έρχόνται ό Λόραδο και κιντάνε κάτι παλιά χαλάσματα ;

— 'Α, έγώ τό ξερω! έρριώναζε ένας τσοπάνιας, λές γιά τό Χαρ-

'Ο αυτοσχέδιος τραγουδιστής (Τού Β. Λεβίτ)

δάτι τὸ χωριό, παραπάνω ἀπὸ τὰ φέτω... Ἐκεῖ τὸ συνθῆνε νὰ πηγαίνουν οἱ Λόρδοι μὲ ψαχτιά στὰ χέρια καὶ φράζουν τὴς παληότερες κ' ἄλλο κάνουν αἶμα! Αἶμα!...

Τότε θνήσκησε κ' ἔγινε πῶς ἤξερα τὸ μέρος, εἶπα μάλιστα ἄλλοτε κάνει ἕνα γερὸ πόλεμο μὲ τοὺς Τοῦρκους ἐκεῖ.

Κινήσαμε τὸ πρῶτο... Ἐγὼ μισροτά, κωμαροῦς ἐπάνω στ' ἄλογο, ὠδήγησα τὴ Βασιλικὴ συνοδεία στὸ Χαρσβάτι, σήκωσα τὸ χεῖρ ἀργά-ἀργά κ' ἔδειξα τὰ πολιτοκόμισματα.

— Αὐτὲς εἶνε ἡ Μισρὲς! εἶπα.

Οἱ συνάδελφοί μου ἔβλεπαν κ' ἀνοίχτο τὸ στόμα, γαστρώντας γὰρ τὴ σοφία μου. Ἀλλὰ κ' ὁ Βασιλεὺς εὐχαριστήθηκε πολὺ. Καὶ εἶπε μὲ τὴς Ἐλκρινούδες του :

— Ὁ κύριος Κολοκοτρώνης εἶνε ἐξ ὄλων ἡμῶν ὁ... λογιώτερος καὶ ὁ περισσότερον κάτοχος ἀπολαογιστῶν γνώσεών!...

Ὁ Γενναῖος Κολοκοτρώνης ἴσως οὔτε νὰ διαβάξῃ ἤξερε οὔτε νὰ γράψῃ! Αὐτὸ ἦταν γνωστὸ στὴν Ἀμαλία, ἡ ὁποία εἶχε τὴ συνήθεια νὰ περᾶν τὸν ἀνίκωτο. Κάποτε λοιπὸν ποὺ ἡ Βασίλισσα εὐαθε ὅτι ὁ Γενναῖος Κολοκοτρώνης σ υ γ γ ρ α φ ε ι τ' ἀπονημονεύματά του γὰρ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι, εἶπε στὸν Ὅθωνα, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Γενναίου :

— Καλὸν θὰ ἦτο νὰ διορισθῇ ὁ κύριος Κολοκοτρώνης καθηγητῆς τῆς Ἱστορίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον!

Ὁ Βασιλεὺς ἐχνομεύεσθε, ἀλλὰ ὁ Γενναῖος μὲ ἀταραξία εἶπε : — Ἐγὼ δὲ ποὺ ἡ Μεγαλειότης, πρότις νὰ μὲ διορίσει καθηγητῆ, ἀφοῦ διορίσει ἰσχυρὸ τῆς Παίδειας τὸν Ἀναστάσιο Μαυρομάζην! Τὰ ἴδια γράμματα ἔξορισε.

(Σημειωτέον, ὅτι ὁ ἰσχυρότερος αὐτῶς, γινὸς τοῦ ἄλλοτε ἡγεμόνος τῆς Μάνης Πετρόματη, ἦταν ἐπίσης ἐντέλως ἀγράμματος!...) Καὶ ὁ Ὅθων ποὺ εἶνε ἀναγκασθῆ ἀπὸ λόγους πολιτικούς, μὲ τὸν διορίσι, ἐχοκκίσισε καὶ νοσηροῦσε :

— Ἐγὼ φταῖο!...

Ἡ Ἀμαλία ἐκατάλαβε τὴ στενωχόρῃα τοῦ Ὅθωνος καὶ ἔβαλε τὸ γέλια.

— Ἐγὼ, στρατηγέ, μὲ νίκησε! Τότε γέλασε καὶ ὁ Ὅθων καὶ εἶπε :

— Λοιπὸν, δὲν θὰ σὰς διορίσω... καθηγητῆ τῆς Ἱστορίας. Προτιμῶ νὰ σὰς ἔγω Ἀυλάγγη, διότι συγγνώμης εἶσθε διδασκαλὸς τῆς Βασιλοσύης!

(Δηλαδή «τὴς δίνετε μαθήματα πνεύματος»).

Ὁ Γενναῖος Κολοκοτρώνης ἐπαγόρευσε πράγματι σὲ γραμματικὸ τῆς ἀναμνήσεως του ἀπὸ τὸν Ἀγῶνα ποὺ τυπώθηκε στὰ 1856, μὲ τὸν τίτλο «Υ π ο σ μ ν ἡ μ α τ α».

Ὁ Γενναῖος εἶχε πάρει γυναικὰ Σουλιώτισσα, κ' ὁ γάμος του ἔδωσε ἀφορμὴ στὸ ἀκόλουθο ἐπεισόδιον :

Στὰ 1826, ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, θέλοντας νὰ τὸν παντρεῖ, ἔστειλε προξενεῖο σ' ἕναν ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἄρχοντας τοῦ Μορηά, τὸν Ἀντρέα Ζαῦρη. Μὰ ὁ προφητὸς αὐτὸς σοτ' αἰσθασίης ἀνήσθησε κατηγορηματικὰ κ' ἔδωκε (μὲ μὴ φράσι ποὺ δὲν γράφεται) τὸν ἀπειστέλλον τοῦ Γέροντος τοῦ Μορηά.

Ἰσχυρὸ ἀπὸ λίγες μέρες, ὁ Κίτσιος Τζαβέλλας, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν ἀπόδοτὸ του Λάμπρου Βέϊζου, ἐπῆγε νὰ κἀνὴ ἐπισκεψῆ στὸ Γέρον. Ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης τοὺς τράταρε καμὲ καὶ ταμπεῖρα, κ' ἔπειτα ἀνοῖξε τὴν κουβέντα ὁ Λάμπρος Βέϊζος. Ὁ Τζαβέλλας δὲν ἔλεγε τίποτα.

— Καπετὰν Θεωδωράκη, εἶπε ὁ Βέϊζος, ἐμάθαμε πὸς ἔστειλες συμπεθεριά...

— Ναι, ἔστειλα, καὶ μὲ περιηρόνησαν, ἀπάντησε ὁ Γέρος ζαρωνώντας τὰ φρόδι.

— Ε, λοιπὸν, ἐμεῖς ἤθελαμε νὰ σοὺ φέροιμε δικιά μας συμπεθεριά, γὰρ τὸ γινὸ σου!

— Νὰ τὴν ἀκούσω, εἶπε ὁ Γέρος.

— Νὰ σοὺ δώσωμε τὴν ἀδερφή τοῦ Κίτσου, τὴ Φωτεινῆ.

— Α, αὐτὸ ἵτανε ἀπὸ τὸ Θεὸ! φώναξε ἐνθουσιασμένος ὁ Γέρος τοῦ Μορηά.

Πετᾶντιζαν ὀρθοὶ κ' οἱ τρεῖς τοῖς, βγάλανε τὰ φέσια, ἀγκαλιαστήσαν κ' ἀλλάξαν τὸ φίλημα τῆς συμπεθεριάς.

Κ' ἔτσι, ὁ Γενναῖος Κολοκοτρώνης ἐπῆγε γυναικὰ του τὴ Φωτεινῆ τοῦ Φώτου Τζαβέλλα, τὴν ἀδερφή τοῦ Κίτσου. Κ' ἀπὸ τὴ συμπεθεριά ἐκείνῃ Σουλιώτες καὶ Μοραῖτες γίνηκαν ἕνα καὶ πολέμησαν ἀπὸ τότε μὲζ τὸν Τοῦρκο.

Τὴν ἐποχὴ ποὺ γίνετο στὴν Πελοπόννησο τὸ ζῆνιμα τοῦ Παπουλάκη—τὸ ὁποῖον, φαινετα, εἶχε ἐκπονηθῆ ἀπὸ τὸ ρωσοφίλο ζώμα—ὁ Γενναῖος Κολοκοτρώνης ἔδειξε ἀρετὴ πολιτικότητα. Κατόρθωσε, ὡς ἀρχηγὸς τοῦ ἀποσταλέντου στὴ Μάνη στρατοῦ, νὰ τὸ καταπνίξῃ χωρὶς ἀμαρτωσία, καὶ νὰ συλλάβῃ τὸν ἡμεγρότην κολύβηρο. Τὴν ἴδια πολιτικὴν ἐκωνότητα ἔδειξε καὶ στὴ Ναυπλιτικὴ Ἐπα-

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΟΛΕΘΡΙΟ ΓΡΑΜΜΑ

Τὰ κανόνα βροντοῦσαν κ' ὁ κατόνος ἀνέβαινε ψηλὰ πὲ μεγάλα σύννεφα. Ἐνα σῶμα Γάλλων πεζοναυτῶν ἐμάχετο στὸ Λίγξ—Σοῦ ἐναντίον ἰσχυρῶν δυνάμεων Κινέζων. Πίσω ἀπ' τὰ γαλλικὰ χαρακώματα δύο Γάλλοι πεζοναῦτες μύλουσαν σιγά.

— Γενναῖο, ἤθελε τὸ ταχυδρομεῖο ἀπ' τὴ Γαλλία, κ' ἔχει ἕνα γράμμα. Τὸ ἔχει ὁ ἐπιλοχίας, εἶπε ὁ ἕνας ἀπ' τοὺς πεζοναῦτες στὸ συνάδελφό του.

Ὁ Γενναῖο ἄκουσε τὴν πληροφορία αὐτὴ μὲ συγκίνηση. Σώθηκε ὡς τίς σκιρῆς τοῦ στρατοπέδου, πήρε τὸ γράμμα καὶ ἔσαναγῆσε κοντὰ στὸ φίλο του.

Ὁ Γενναῖο καὶ ὁ Μπουλιανζέ—εἶτα λεγόταν ὁ ἄλλος πεζοναῦτης— ἦσαν ἀχώριστοι. Ἄν καὶ ἐντέλως διαφορετικοί—Ξανθοί, ἥσυχος, ὑπομονητικὸς ὁ ἕνας, μελαγχρῆς, βίαιος, ἀνιππονεύματὸ ὁ ἄλλος—ἀγαπήθηκαν ἀπὸ τὴν ἡμέρα τῆς κατατάξεώς του στὸ στρατὸ καὶ ζῶσαν ἀπὸ ἀδέρφοι.

Ὁ Γενναῖο εἶχε ἐξομολογηθῆ ὅλα τὰ μυστικά του στὸ φίλο του. Τοῦ εἶχε πεῖ πὸς ἐκεῖ κἀτοι, στὴν πατρίδα του, εἶχε ἀρῆσει τὴν ἀμνηστία του, τὴν ὁραία Ἀμαλία, μὲ τὴν ἐπόσχεσι νὰ τὴν πάρῃ γυναικὰ του μύλις γυρίσει ἀπὸ τὸν πόλεμο.

Ὅταν ἐχνοῦζονταν, ἡ ἀγαπημένη του τὸν εἶχε διαβεβαιώσει πὸς δὲν θὰ τὸν λησμονήσῃ ποτέ, πὸς θὰ περμένη νὰ γυρίσῃ γὰρ νὰ ἰνωθῇ μὲζ τὸν γὰ πάντα.

Καὶ περμένη νὰ τελειώσῃ ὁ πόλεμος γὰρ νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του καὶ νὰ γίνῃ σύζυγος τῆς ὁραίας ζωαιοπούλας, τῆς ἀγαπημένης ἀρραβωνιαστριάς του.

Ἡ προφιλιάξῆ προχοροῦσαν τόξα ἀργὰ κάτω ἀπὸ τὸ πῦρ τῶν ἐχθρῶν. Οἱ Κινέζοι, ὀχνηροῦνοι σ' ἕνα ἔθνος, ἔβαλλαν ἀκατάστατα καὶ προξενούσαν μεγάλην φθορὰ στὶς πώτες γραμμὲς τῶν ἀντιπάλων.

Ἀπὸ πῶν εἶπε τὸ γράμμα, φώτησε ὁ Μπουλιανζέ τὸν Γενναῖο σὲ λίγο.

— Ἀπ' τὴν ἀρραβωνιαστριά μου!

— Καὶ τί σοὺ γράφει;

— Πολλὰ καὶ διάφορα, ἀπάντησε μ' ἕνα ὀμοῖο ὕφος ὁ Γενναῖο.

Ἀπὸ τὴ στιγμή ὁ ἀξιωματικὸς διεταξε τοὺς στρατιώτας νὰ τοποθετηθοῦν πίσω ἀπὸ τὰ δέντρα καὶ νὰ βάλλουν ἀδιάκοπα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, χωρὶς νὰ ἐπιτεθοῦν ὄμως, προφυλάσσοντας ἑσὶ τὸ κύριο σῶμα τοῦ στρατοῦ πὸς ἐχρότανε παρῶσι.

Οἱ στρατιώτες κατέβησαν τὶς ἐπίκαιρες θέσεις καὶ ἀρχισαν νὰ ἀπαντοῦν μὲ συνεχεῖς ποροβολισμούς στὸ φωνεῖο πῦρ τῶν Κινέζων.

Ἐξαίνα ὁ Γενναῖο βῆκε ἀπὸ τὸ μέρος ποὺ ἦταν προφυλαγμένος καὶ ἄρχισε νὰ φωνῇ.

— Τὶ κάνεις αὐτοῦ, Γενναῖο; τοῦ φώναξε ὁ ἀξιωματικὸς του. Προφυλάξου, θὰ σὲ σκοτώσω...

Ἀλλὰ δὲν πρόφτασε νὰ τελειώσῃ τὴ φράσι του, κ' ὁ Γενναῖο σωριαστῆκε κάτω. Μιά σφαῖρα τὸν εἶχε βρεῖ στὸ στήθος.

Ἡ μάχη τελειώσε σὲ λίγο. Οἱ Γάλλοι εἶχαν νικήσῃ. Ὁ Μπουλιανζέ ἔτρεξε ἀμέσως στὸ νοσηροεῖο, κοντὰ τὸ φίλο του Γενναῖο ποὺ τὸν ἐπεριποιεῖντο διὸ νοσηκόμοι. Ἀναίσκησε τὸ φλογισμένο κεφάλι του καὶ τοῦ εἶπε :

— Γενναῖο! Ἄνοιξε τὰ μᾶτια σου καὶ δὲς με... Ὁ πόλεμος τελειώσε... Θὰ γυρίσωμε κοντὰ χωριὸ καὶ θὰ γίνω κοιμητῆρος σου...

— Εἰν' ἀργὰ παιά, εἶπε ὁ Γενναῖο ἀνοίγοντας τὰ μᾶτια του. Ἐγὼ πεθαῖνο!...

— Τὶ εἶν' αὐτὰ ποὺ λές; Σὲ λίγες μέρες θάσαι καλά...

— Κι' αὐτὸ νὰ γινῶταν, στὸ χωριὸ δὲν θὰ γύρισα. Ἡ Ἀμαλία βαρῆθηκε νὰ μὲ περμένη καί... παντρεύτηκα!

— Ἀλήθεια; Καὶ γ' αὐτὸ ἐξετίθηξες στὶς σφαῖρες τῶν ἐχθρῶν;

— Ναι! Μοῦ τῶραγε σῆμαρε στὸ γράμμα...

Κι' ὁ τραυματίας συνέχισε μὲ τεταμένη φωνή :

— Μοῦ ὑπόσχεσαι, Μπουλιανζέ, νὰ πᾶς στὸ χωριὸ καὶ νὰ τῆς πᾶς ἐκ μέρους μου ὅτι τῆς εὐχνοῖται νὰ εὐτυχίσῃ;

— Σοῦ τὸ ὑπόσχεμα, Γενναῖο...

— Σ' εὐχαριστοῦ, φίλε μου...

Καὶ ξεφύνησε μέσῳ στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ συνάδελφό του!...

νᾶστασι, ὅταν ἐπῆγε νὰ τὴν καταπνίξῃ μὲ τὸ Βασιλικὸ στρατό. Κατόρθωσε νὰ τὸν παραδοθῇ τὰ φροῖμα τοῦ Ναυπλίου, χωρὶς μάχη.

Ἀργότερα, ὁ Γενναῖος Κολοκοτρώνης ἔγινε προφθιπυνογὸς καὶ ἔδωσε καλὴς συμβουλὲς στὸ Ὅθωνα, τῆς ὁποῖας ἄν ἀκούθησε θὰ ἔσωσε ἴσως τὸ ἔθνος του. Ἀλλ' ἐπερίσχισαν οἱ ἀποκόλλασες...

Ὁ Γενναῖος Κολοκοτρώνης πέθανε σ' αὐτὰς Ἀθήνας, στὰ 1868.

